

رنگ آمیزی Staining

- **هدف:** متمایز نمودن سلول ها، اجزای سلولی و عناصر تشکیل دهنده بافت از نظر نوری توسط تغییرات در رنگ آن ها برای مطالعه میکروسکوپی.
- **واکنش های رنگ آمیزی** بر سه اساس حلالیت، جذب و آغشتگی بنا شده است.
  - حلالیت:** رنگ با درجات مختلف در مواد گوناگون حل می شود
  - جذب:** ذرات رنگ داخل سلول نفوذ کرده و با اجزای سلول ترکیب می شوند.
  - آغشتگی:** قرار گرفتن املاح فلزات سنگین در اطراف سلول.
- **منشا رنگ ها:** طبیعی (گیاهی و حیوانی) - مصنوعی (رنگ های آنیلین که از بنزن مشتق شده).
  - طبیعی:**
    - هماتوکسیلین. از مغز درختی به نام همتوکسیلین کامپکیانوم بدست می آید و قبل از عمل کردن باید اکسید شده و به هماتین تبدیل شود
    - اورسئین. از گیاه گل‌سنگ بدست می آید.
    - زعفران. از گیاه زعفران بدست می آید.
  - مصنوعی:** مثل متیلن ویوله- متیلن گرین- تولوئیدین بلو- متیلن بلو
- **رنگ های اسیدی:** ریشه اسیدی دارند و عناصر قلیایی را رنگ می کنند مثل سیتوپلاسم سلول.
- **رنگ های قلیایی:** ریشه قلیایی دارند و عناصر اسیدی مثل هسته را رنگ می کنند.
- **رنگ های خنثی:** محلول در الکل بوده و از مخلوط کردن رنگ اسیدی و قلیایی حاصل می شوند. هم عناصر اسیده و هم عناصر قلیایی را رنگ می کنند. مثل رنگ گیمسا

روش رنگ آمیزی

- **رنگ آمیزی مستقیم:** فقط از رنگ استفاده می شود.
- **رنگ آمیزی غیر مستقیم:** از مواد **تسریع کننده** (موادی که علیرغم عدم پیوند با رنگ باعث افزایش قدرت رنگ آمیزی می شوند) یا **مردانت** (موادی که باعث می شوند برخی واکنش های رنگ آمیزی از طریق پیوند بین بافت و رنگ انجام شود یعنی شبیه کاتالیست در واکنش شیمیایی عمل می کنند) استفاده می شود.
- **رنگ آمیزی پروگرسو:** رنگ به کار رفته احتیاج به شستشویا رنگ زدائی ندارد.
- **رنگ آمیزی رگرسو:** به دلیل شدت رنگ آمیزی احتیاج به **متمایز کردن** (شستشوی رنگ زیادی تا یک ماده خاص از بافت اطراف خود به طور افتراقی رنگ شود) رنگ زیادی دارد.

آماده کردن برش ها برای رنگ آمیزی

• 1- از بین بردن مواد مختلف:

الف- حذف فرمالین: محلول اشباع الکی اسید پیکریک 1 ساعت

ب- حذف فرمالین و پارافین: به ترتیب گزیلول- الکل مطلق یک و دو به مدت 1 تا 2 دقیقه- محلول الکی اسید پیکریک نیم تا 2 درصد به مدت چند دقیقه- شستشو با آب روان 10 تا 15 دقیقه

ج- حذف مواد جیوه ای: محلول 3 تا 5 درصد تیوسولفات سدیم و یا یدلوگل برای چند دقیقه

د- حذف پارافین: برش ها در محلول گزیلول 2 تا 3 دقیقه و سپس دو ظرف الکل مطلق 1 تا 2 دقیقه قرار می گیرند

ه- حذف مواد جیوه ای و پارافین: گزیلول (2 تا 3 دقیقه)- الکل مطلق اول و دوم (1 تا 2 دقیقه)- الکل 50 درصد و شستشو در آب روان (1 تا 2 دقیقه)- یدلوگل (2 تا 3 دقیقه)- شستشو در آب- تیوسولفات سدیم تا بی رنگ شود و سپس شستشو در آب روان 10 تا 15 دقیقه.

• 2- آبیگری بعد از ظرف رنگ: 4 حمام الکل به ترتیب دو الکل 95 و دو الکل 100 برای 1 تا 2 دقیقه

• 3- شفاف کردن بعد از ظرف رنگ: دو حمام گزیلول به مدت 1 تا 2 دقیقه

خلاصه مراحل رنگ آمیزی

بعد از خشک شدن برش ها مراحل زیر انجام می شود:

- گزیلول 2:1 دقیقه
- گزیلول 1:2 دقیقه
- الکل مطلق: 1 دقیقه
- الکل مطلق: 1 دقیقه
- الکل 90 درصد: 30 ثانیه
- الکل 70 درصد: 30 ثانیه
- آب
- برش ها وارد ظرف حاوی رنگ می شوند برای سایر مراحل

هماتوکسیلین & ائوزین

- **هماتوکسیلین هاریس:** 1 گرم هماتوکسیلین در 100 سی سی الکل مطلق- 20 گرم آلوم پتاسیم در 200 سی سی آب مقطر. دو محلول فوق تا نقطه جوش حرارت داده شده و به آن نیم گرم اکسید مرکوریک اضافه می شود. پس از سرد شدن به آن 8 سی سی اسید استیک گلاسیال اضافه می شود.
- **هماتوکسیلین ارلیش:** 80 گرم هماتوکسیلین در 2400 سی سی الکل مطلق و 240 گرم آلوم پتاسیم را با 1200 سی سی گلیسرین و 1200 سی سی آب مقطر حرارت داده می شود تا حل شوند. دو مخلوط فوق به آرامی با یکدیگر مخلوط و 120 سی سی اسید استیک گلاسیال به آن اضافه می شود.
- **هماتوکسیلین کارازی- وایگرت- هایدن هاین** از جمله هماتوکسیلین های دیگر می باشد.
- **ائوزین یا اریتروزین:** 1 گرم ائوزین با 100 سی سی آب مقطر مخلوط و چند دانه تیمول و چند قطره اسید استیک نیز به آن اضافه می شود.

روش رنگ آمیزی هماتوکسیلین

برش ها تا آب آورده شده

1- هماتوکسیلین هاریس (10 تا 15 دقیقه)- هماتوکسیلین ارلیش (45 دقیقه)

2- شستشو در آب روان 5 دقیقه

3- دیفرانشیت در اسید الکل (1 درصد اسید کلریدریک در الکل 70 درصد) 10 تا 15 ثانیه
برای جدا کردن رنگ اضافه سیتوپلاسم

4- آب روان 5 تا 10 دقیقه. گاهی اوقات از کربنات لیتیوم برای ثابت کردن رنگ هسته استفاده می شود.

5- ائوزین 3 تا 5 دقیقه

6- الکل 50 درصد 2 تا 3 دقیقه

7- آبگیری: 4 حمام الکل (2 الکل 95 و 2 الکل 100)

8- شفاف کردن: 2 حمام گزیلول 1 تا 2 دقیقه

9- چسباندن لامل بر روی لام

چسباندن لامل

درحین رنگ آمیزی ممکن است برش از اسلاید جدا شود که به دلیل چرب بودن لام و عدم خشک شدن کافی در انکوباتور می تواند باشد. ضمناً بعد از رنگ آمیزی اگر نمونه بیش از اندازه در الکل بماند رنگ آن ممکن است از بین برود.

مراحل چسباندن لامل:

انواع چسب مورد استفاده: چسب کانادابالزام- دی پی اکس- ژله گلیسرین

خصوصیات: دوچسب اول باید به صورت خنثی استفاده شود که با اضافه کردن کمی سنگ آهک به ظرف حاوی چسب خنثی خواهد شد- چسب رنگ را از بین نبرد- حجم بیشتری استفاده شود چون وقتی خشک می شوند حجم آن ها کم می شود.

- 1- پاک کردن مواد اضافه اطراف مقطع
- 2- ریختن یک یا دو قطره چسب روی مقطع تا کل مقطع را بگیرد
- 3- لامل بدون چربی با زاویه 45 درجه طوری روی لام قرار می گیرد که حبابی بین لامل و مقطع و چسب باقی نماند سپس به آهستگی لامل بر روی مقطع فشار داده شود.
- 4- پاک کردن چسب اضافه اطراف لامل

رنگ آمیزی مجدد مقاطع

- لامل جدا شود: 1- خیساندن اسلاید در گزیلول به مدت 1 تا 3 روز 2- گرم کردن اسلاید تا زیر لامل حباب ایجاد شده و سپس برداشت لامل با نوک اسکالپل یا سوزن تشریح
- انجام مراحل تا آب
- قرار دادن مقطع در پرمنگنات پتاسیم نیم درصد به مدت 5 تا 10 دقیقه
- شستشو با آب لوله
- مقطع در اسید اگزالیک 5 درصد به مدت 5 دقیقه قرار گیرد تا سفید شود
- شستشو در آب جاری 5 دقیقه
- انجام مرحله رنگ آمیزی